

Posouzení dopadu nového „protikuřáckého zákona“ na ZČU

Dne 3. března 2017 vyšel ve Sbírce zákonů zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (tzv. „protikuřácký zákon“). Jedná se o nový právní předpis, který zrušuje stávající zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

Tento nový zákon podrobněji upravuje problematiku dostupnosti tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, alkoholických nápojů a jiných návykových látek a s tím související opatření k ochraně před škodami působenými jejich užíváním, včetně působnosti správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona.

Počátek účinnosti protikuřáckého zákona je symbolicky stanoven na datum Světového dne bez tabáku, který připadá na **31. květen 2017**.

Nejdůležitější dopady na ZČU jsou následující:

K § 3 odst. 2.

Podle tohoto ustanovení, jde-li o školu (včetně vysoké školy) nebo školské zařízení, tak se zde zakazuje prodávat tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety (dále jen „tabákové výrobky“), a to i v případě, že by taková (vysoká) škola nebo školské zařízení splňovala podmínky podle ust. § 3 odst. 1 například tím, že by provozovala stravovací nebo ubytovací zařízení. Tabákové výrobky se přitom zakazuje prodávat „ve škole“, čímž se rozumí jak vnější, tak i vnitřní prostory (vysoké) školy.

K § 8 a 9.

Podle tohoto ustanovení se zakazuje kouřit a používat elektronické cigarety ve (vysoké) škole nebo školském zařízení. Zákaz kouření a používání elektronických cigaret bez výjimky platí pro všechny (vysoké) školy a školská zařízení, a to jak v jejich vnitřních, tak i vnějších prostorech, přísluší-li k danému zařízení.

Jde-li o veřejné prostranství v blízkosti (vysoké) školy nebo školského zařízení (například prostor před budovami v centru města, který není ve vlastnictví univerzity), zde je možné, aby zákaz kouření a používání elektronických cigaret stanovilo Město Plzeň obecně závaznou vyhláškou vydanou podle ust. § 17 odst. 1.

Zjistí-li univerzita, že se porušuje zákaz kouření a zákaz používání elektronických cigaret, musí osoba, která tyto zákazy porušuje, s tímto jednáním přestat nebo prostory opustit.

ZČU má povinnost viditelně u vstupu označit, že se jedná o prostory, kde se zakazuje kouřit a používat elektronické cigarety. Grafická podoba tohoto upozornění je uvedena v příloze protikuřáckého zákona.

K § 11.

Stejně jako u zákazu prodeje tabákových výrobků se na (vysoké) školy a školská zařízení vztahuje zákaz prodeje a podávání alkoholických nápojů, přičemž zákon v § 2 odst. 2 písm. f) alkoholický nápoj vymezuje jako nápoj obsahující více než 0,5 % objemových jednotek ethanolu. Také zde se zákaz vztahuje jak na vnitřní, tak i vnější prostory vysoké školy. Uvedený zákaz platí i pro případy, že by univerzita prostor pronajala nebo jinak zpřístupnila třetí osobě. Ani tato třetí osoba není oprávněna v takovém

prostoru prodávat nebo podávat alkohol.

K § 13.

S ohledem na zákaz prodeje nebo podávání alkoholu ve (vysoké) škole, se nás netýká povinnost umísťovat text zákazu prodeje alkoholických nápojů osobám mladším 18 let.

K § 18.

Ustanovení v odst. 1 podává výčet míst, kam je zakázáno nejen vstupovat, ale nově i zdržovat se osobám, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a jsou ve stavu, v němž ohrožují sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek. Nový protikuřácký zákon tento zákaz rozšiřuje také na prostory (vysokých) škol a školských zařízení. V návaznosti na to je v odst. 2 nově stanovena povinnost (vysoké) školy nebo školského zařízení osobu, která poruší tento zákaz, vyzvat, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila. Zákon dále stanoví, že tato osoba je povinna výzvy uposlechnout.

K § 30.

Ustanovení rozšiřuje výčet orgánů, které budou oprávněny kontrolovat dodržování povinností stanovených protikuřáckým zákonem a dále určuje, jaké konkrétní povinnosti ten který orgán kontroluje. Ke stávajícím kontrolním orgánům (jimiž jsou obce v přenesené působnosti, orgán ochrany veřejného zdraví, Česká obchodní inspekce, Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce, správce spotřební daně, orgány celní správy ČR, orgány Finanční správy ČR, Policie ČR a obecní policie), zákon nově zařazuje také Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci, Českou školní inspekci a obecní živnostenské úřady a v některých případech rozšiřuje jejich kontrolní pravomoci.

Podle nového protikuřáckého zákona má pravomoc kontrolovat dodržování zákonných povinností ve (vysokých) školách a školských zařízeních také orgán ochrany veřejného zdraví (OOVZ). Výrazné rozšíření pravomocí dává nový zákon také České obchodní inspekci, která spolu s Policií a obecní policií bude mít pravomoc kontrolovat dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a alkoholu osobám mladším 18 let. Kontrolní činnost České školní inspekce bude zaměřena na všechny typy škol a školských zařízení zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a bude se prolínat a doplňovat s kontrolní činností OOVZ.

Obecní živnostenské úřady budou moci nově kontrolovat např. umístění textu o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let v místě prodeje či umístění tabákových výrobků v místě prodeje na vyčleněném místě.

K § 36.

Ustanovení podává výčet správních deliktů právnických a podnikajících fyzických osob. Konkrétně v odst. 5 stanoví, že (vysoké) školy a školská zařízení spáchají správní delikt tím, že

a) v rozporu s § 9 odst. 1 nevyzvou osobu, která nedodržuje zákaz kouření nebo používání elektronické cigarety na místě, na němž je kouření nebo používání elektronické cigarety zakázáno, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila,

b) v rozporu s § 9 odst. 2 a 3 neoznačí prostor, kde je zakázáno kouřit a to včetně elektronických cigaret označit způsobem stanoveným v zákoně,

c) v rozporu s § 18 odst. 2 nevyzvou osobu, která je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a ve stavu, v němž ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek, aby opustil prostory (vysoké) školy nebo školského zařízení § 18 odst. 2.

Za uvedené správní delikty je možno uložit pokutu do výše 10 000,- Kč za správní delikt uvedený v písm. b) a do 50 000,- za správní delikt uvedený v písm. a) a c).

Nejpřísněji postižitelný správní delikt je delikt prodeje alkoholických nápojů a tabákových a souvisejících výrobků osobě mladší 18 let, kdy bude možno uložit pokutu až 1 milion Kč.

K § 42.

Stanoví lhůtu 90 dnů od nabytí účinnosti nového protikuřáckého zákona pro prodejce nebo jiné provozovatele k přizpůsobení se novým podmínkám stanoveným zákonem.